

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายทรงศักดิ์ ทองศรี) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๐๐ ต่อ ๔๒๔๒
ที่ นร ๐๔๐๓ (กร๒) / ๒๘๔๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔
เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติน้ำรุนแรงขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น เมื่อปี ๒๕๖๓ เกิดอุทกภัยที่จังหวัดเชียงราย เกิดฝนตกหนักติดต่อกันต่อเนื่องเหนือพื้นที่รับน้ำของแม่น้ำสายและแม่น้ำกกส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำสูงขึ้นและไหลล้นตลิ่งเข้าท่วมหลายพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะอำเภอแม่สาย บ้านเรือน ร้านค้า พื้นที่เกษตรที่ติดลำน้ำสายได้รับความเสียหายอย่างหนัก รวมทั้งดินโคลนทับถมบ้านเรือนและพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมา ต่อมาในปี ๒๕๖๔ เกิดอุทกภัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งถือเป็นภัยพิบัติรุนแรงครั้งใหญ่ โดยมีปริมาณฝนสะสมสูงถึง ๖๓๐ มิลลิเมตร ภายใน ๗๒ ชั่วโมง ทำให้น้ำล้นตลิ่งจากแม่น้ำและท่วมกลับปล้นในหลายพื้นที่ของจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะในอำเภอหาดใหญ่ ประชาชนได้รับผลกระทบ ๒๔๓,๗๗๘ คน หรือประมาณ ๑๐๔,๔๑๗ ครัวเรือน นับว่าเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชอย่างรุนแรง เป็นต้น

๑.๒ ในคราวการประชุมคณะกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบในหลักการ และให้เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาต่อไป ดังนี้

๑) (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๔ เพื่อมอบหมายให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ ทั้ง ๒๒ ลุ่มน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริหารจัดการน้ำ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง

๒) การปรับปรุงหลักเกณฑ์ โครงสร้างและขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการมุ่งเน้นการยกระดับการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรับผิดชอบที่ชัดเจนและบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการน้ำตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนเร่งพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัย และบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีเอกภาพ เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสามารถให้การช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายของรัฐบาล ด้านภัยพิบัติ และสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๔

เนื่องจากมาตรการรับมือฤดูฝนเป็นเรื่องเชิงนโยบายสำคัญที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องนำไปดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๔ ประกอบกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๔ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ สทนช. จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

นร. ๑ ๓๔๕
เข้า ๑๖-๓๑
๒๑ เมษายน
ออก ๑๔/๐๕/๖๔
๑๖.๐๔ ๖๔

ด้านการบริหาร ...

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๘ จากคณะกรรมการลุ่มน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงเป็น (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๙ จำนวน ๙ มาตรการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

มาตรการ	กระทรวง / หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. คาดการณ์ชี้เป้าและ แจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และพื้นที่เสี่ยงฝนทิ้งช่วง (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒. ทบทวน ปรับปรุง เกณฑ์ บริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำ อาคารควบคุมบังคับน้ำ อย่างบูรณาการในระบบลุ่มน้ำ และกลุ่มลุ่มน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงพลังงาน - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๓. เตรียมความพร้อม เครื่องจักรเครื่องมือ อาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ ไทรมมาตร บุคลากรประจำพื้นที่เสี่ยง ให้สามารถรองรับสถานการณ์ ในช่วงน้ำหลากและฝนทิ้งช่วง (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงกลาโหม - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - กรุงเทพมหานคร - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๔. ตรวจสอบพร้อมติดตาม ความมั่นคงปลอดภัย คันกัน น้ำ ทำนบ พนังกั้นน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงมหาดไทย - กรุงเทพมหานคร

มาตรการ	กระทรวง / หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๕. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำอย่างเป็นระบบ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงกลาโหม - สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี - กรุงเทพมหานคร - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๖. จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำก่อนเกิดภัย (ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๗. เร่งพัฒนาและเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภท ช่วงปลายฤดูฝน (ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงพลังงาน
๘. สร้างการรับรู้ความเสี่ยงและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายในการติดตามเฝ้าระวัง รับมือภัยด้านน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๙. ติดตามประเมินผลปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย (ตลอดช่วงฤดูฝน)	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

โดยมีสรุปการดำเนินงานตามบริบทของกลุ่มน้ำและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ภายใต้อำนาจ (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๒๒ กลุ่มน้ำ ตามเอกสารแนบ ๑

๒.๒ การปรับปรุงหลักเกณฑ์ โครงสร้างและขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๔ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรงให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจโดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนาจการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำ

จะผ่านพ้นไป ...

จะผ่านพ้นไป ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและความรวดเร็วในการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และป้องกันผลกระทบเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและชีวิตของประชาชน รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้เสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการน้ำในภาวะรุนแรงและวิกฤติ โดยให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) เป็นองค์กรหลักทำหน้าที่บูรณาการหน่วยงานในการติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ ซึ่งไปความรุนแรงของสถานการณ์น้ำ และประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำล่วงหน้า เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๒.๒.๑ องค์ประกอบ

รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้อำนวยการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นรองผู้อำนวยการ โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๒ หน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการในพื้นที่ และให้รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒.๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) บูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์สภาพอากาศ ปริมาณน้ำในลำน้ำ แหล่งเก็บกักน้ำ และพื้นที่น้ำหลาก เพื่อการคาดการณ์ ประเมินความเสี่ยง และประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำล่วงหน้า

๒) อำนวยการ บูรณาการ ควบคุม กำกับ สั่งการการบริหารจัดการน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอแนวทาง มาตรการหรือแผนปฏิบัติการ และงบประมาณ เพื่อป้องกัน แก้ไข และบรรเทาผลกระทบจากอุทกภัย ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำ ให้สอดคล้องกับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมและน้ำแล้ง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการน้ำในภาวะรุนแรงและวิกฤติเพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

๓) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำ และบูรณาการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประสานหรือแจ้งแนวโน้มสถานการณ์น้ำต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางในการพิจารณากระดับตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด

๔) ทบทวนและสรุปบทเรียน พร้อมเสนอแนวทางในการปรับปรุง มาตรการ เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และรายงานต่อนายกรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รับทราบ

๕) ออกหนังสือถึงหน่วยงานหรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล จัดส่งเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

- ๖) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น
๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยมีรายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒

๓. ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

สททช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับมือช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๙ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาตรการดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเพื่อให้การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถรองรับการแก้ไขปัญหาทั้งในภาวะรุนแรงและวิกฤติได้อย่างทัน่วงทีและมีประสิทธิผล จึงเห็นควรพิจารณาเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติด้านน้ำเป็นวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายทรงศักดิ์ ทองศรี)

รองนายกรัฐมนตรี

เห็นชอบ

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

นายกรัฐมนตรี

๑๖ พ.ค. ๖๙

กราบเรียน นรม. เพื่อกรุณา...พิจารณา.....

ลธ.น.
๖ พ.ค. ๖๙